

Kryteria sukcesu w realizacji programu z przyrody w klasie IV

Cel	Kryteria sukcesu	Informacja zwrotna		
		U	JNU	
1. Poznajemy warsztat przyrodnika	Wymieniam składniki żywe przyrody. Wymieniam składniki nieżywe przyrody. Podaję definicję przyrody.			
	Wymieniam zmysły człowieka. Znam narządy zmysłów człowieka.			
	Wiem, jakie przyrządy służą do obserwacji w terenie i co można nimi obserwować. Wiem, co to jest obserwacja przyrody. Umiem wskazać różnice pomiędzy eksperymentem a doświadczeniem.			
	Podaję definicję widnokągu. Wiem, co wyznacza się na widnokągu. Wymieniam nazwy kierunków geograficznych w języku polskim i angielskim. Wiem jak działa kompas. Umiem wyznaczyć kierunek północny za pomocą gnomonu			
	2. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze	Wiem, że substancje mogą być w stanie skupienia stałym, gazowym lub ciekłym. Znam przykłady substancji w różnych stanach skupienia. Wymieniam charakterystyczne cechy substancji stałych, gazowych i ciekłych.		
		Wiem, w jakich stanach skupienia występuje woda. Znam budowę termometru cieczowego i umiem odczytywać z niego temperaturę. Znam przemiany stanów skupienia wody, czyli wiem, jak woda zmienia się pod wpływem temperatury i jak nazywają się te przemiany.		
		Wiem, co to jest pogoda. Umiem wymienić składniki pogody i o nich opowiedzieć. Potrafię podać przykłady opadów i osadów atmosferycznych. Wyjaśniam, jak powstaje wiatr. Znam nazwy kierunków wiatrów.		
		Znam urządzenia, którymi mierzymy składniki pogody i jednostki, w których podaje się wyniki pomiarów oraz ich skróty. Umiem odczytywać mapę z prognozą pogody.		
		Znam trasę „wędrówki” Słońca po niebie i trzy najważniejsze momenty tej „wędrówki”. Wiem, jak wraz ze zmianą położenia Słońca nad widnokągiem zmienia się długość cieni. Wiem, jakie są w Polsce kalendarzowe pory roku, daty ich rozpoczęcia i cechy charakterystyczne.		

3. Poznajemy świat organizmów	Wiem, co to jest komórka. Podaję przykłady organizmów jednokomórkowe i wielokomórkowe Wymieniam poziomy budowy organizmu wielokomórkowego zaczynając od komórki a kończąc na organizmie. Wymieniam czynności życiowe organizmów. <i>*Podaję nazwy pięciu królestw świata organizmów</i>			
	Wiem, co to są organizmy samożywne. Wiem, na czym polega proces – fotosynteza.			
	Wiem, co to są organizmy cudzożywne i skąd pobierają energię. Potrafię podać przykłady zwierząt roślinożernych, mięsożernych i wszystkożernych. Wyjaśniam, co to jest drapieżnik i pasożyt.			
	Wiem, co to jest łańcuch pokarmowy. Wymieniam ogniwa. łańcucha pokarmowego. Podaję przykłady producentów, konsumentów, reducentów i destruentów. Potrafię powiedzieć jaką rolę pełnią destruenci. <i>*Wiem, co to jest sieć pokarmowa</i>			
	Podaję przykłady roślin uprawianych w domu. Podaję przykłady zwierząt hodowanych w domu. Znam nazwy szkodników występujących w domu Potrafię wyjaśnić, dlaczego dzikie zwierzęta przybywają do miasta.			
	4. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka	Potrafię wymienić składniki pokarmowe i podać jaką pełnią funkcję w organizmie.		
		Wymieniam elementy budowy układu pokarmowego człowieka. Podaję funkcje jakie pełni układ pokarmowy w ciele człowieka. Wiem, w których częściach tego układu odbywa się trawienie i wchłanianie pokarmu.		
		Znam budowę układu krwionośnego człowieka. Wiem, że krew transportuje tlen i dwutlenek węgla. Potrafię wymienić zasady postępowania, aby mieć sprawny układ krwionośny.		
		Znam budowę układu oddechowego człowieka. Wiem jak i gdzie przebiega wymiana gazowa w organizmie człowieka. Wiem jaką funkcję pełni układ oddechowy w ciele człowieka.		
		Znam budowę układu ruchu (szkieletowego i mięśniowego) człowieka. Wiem jaką funkcję pełni układ ruchu. Potrafię wymienić zasady postępowania, aby mieć sprawny układ ruchu.		

	<p>Umiem wymienić narządy układu nerwowego. Znam budowę oka. Wiem, jak należy ochraniać wzrok.</p>		
	<p>Umiem wymienić zmysły i narządy, które je odbierają. Znam budowę ucha. Wiem, jak należy ochraniać słuch.</p>		
	<p>Potrafię wymienić elementy budujące układ rozrodczy żeński i męski. Wiem, jaką funkcję pełni układ rozrodczy żeński i męski.</p>		
	<p>Wiem jakie są zmiany zachodzące u dziewcząt i chłopców w okresie dojrzewania.</p>		
5. Odkrywamy tajemnice zdrowia	<p>Proponuję rodzaje wypoczynku. Określam zasady bezpieczeństwa podczas różnych rodzajów wypoczynku. Opisuję zasady zdrowego stylu życia (w tym zdrowego odżywiania się)</p>		
	<p>Wymieniam choroby zakaźne i pasożytnicze. Wiem, co je wywołuje. Opisuję drogi wnikania czynników chorobotwórczych do organizmu człowieka. Opisuję sposoby zapobiegania chorobom.</p>		
	<p>Opisuję zasady bezpiecznego zachowania się podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych (burzy, huraganu, zamieci śnieżnej). Podaję zasady zachowania się i udzielania pierwszej pomocy w wypadku ugryzienia, użądlenia, oraz spożycia lub kontaktu z roślinami trującymi. Rozpoznaję rośliny trujące oraz zwierzęta jadowite i inne stanowiące zagrożenie dla życia i zdrowia. Prezentuję podstawowe zasady opatrywania uszkodzeń skóry.</p>		
	<p>Rozpoznaję oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych oraz wyjaśniam ich znaczenie. Prezentuję podstawowe zasady opatrywania uszkodzeń skóry. Rozpoznaję pospolite grzyby jadalne i trujące. Opisuję znaczenie grzybów w przyrodzie i życiu człowieka.</p>		
	<p>Wyjaśniam, co to są uzależnienia. Podaję ich przykłady i opisuję wpływ na organizm: dymu papierosowego, alkoholu, narkotyków. Uzasadniam, dlaczego nie należy przyjmować używek i środków energetyzujących oraz zbyt długo korzystać z telefonów komórkowych. Znam sposoby zachowań asertywnych, aby nie zostać uzależnionym.</p>		
		<p>Podaję różnicę między planem a mapą. Rysuję plan różnych przedmiotów. Wykonuję i opisuję szkic okolicy szkoły.</p>	
6. Orientujemy się w terenie	<p>Odczytuję informacje z planu i mapy, posługując się legendą.</p>		
	<p>Wskazuję na planie i mapie miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu szkoły. Korzystam z planu i mapy wielkoskalowej podczas planowania wycieczki.</p>		
7. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy	<p>Rozpoznaję składniki przyrody ożywionej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły. Wskazuję w terenie składniki środowiska antropogenicznego w najbliższej okolicy. Rozpoznaję w terenie i nazywam składniki środowiska antropogenicznego i określam ich funkcje.</p>		

	Określam zależności między składnikami środowiska przyrodniczego i antropogenicznego. Rozróżniam rodzaje krajobrazu: naturalny i kulturowy.		
	Rozpoznaję główne formy ukształtowania powierzchni w najbliższej okolicy szkoły i miejscu zamieszkania - formy wypukłe i wklęsłe oraz równiny. Tworzę model pagórka i doliny rzecznej oraz wskazuję ich elementy.		
	Rozpoznaję skały występujące w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Wiem, jakie są składniki skał – minerały. Umiem dokonać podziału skał na lite, zwięzłe i luźne. Opisuję budowę gleby i jej znaczenie.		
	Rozróżniam wody stojące i płynące, podaję ich nazwy. Wskazuję naturalne i sztuczne zbiorniki wodne. Wymieniam rodzaje wód słonych. Wymieniam rodzaje wód słodkich.		
	Charakteryzuję współczesny krajobraz najbliższej okolicy. Opisuję dawny krajobraz najbliższej okolicy, np. na podstawie opowiadań rodzinnych, starych fotografii. Oceniam zmiany zagospodarowania terenu wpływające na wygląd krajobrazu najbliższej okolicy. Wyjaśniam pochodzenie nazwy własnej miejscowości. Oceniam krajobraz pod względem jego piękna oraz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego „małej ojczyzny”.		
	Znam sposoby ochrony obszarów cennych przyrodniczo. Wiem na czym polega ochrona całkowita i częściowa. Wskazuję miejsca występowania obszarów chronionych, pomników przyrody, obiektów zabytkowych w najbliższej okolicy. Uzasadniam potrzebę ochrony obszarów cennych przyrodniczo. Wymieniam zasady zachowywania się na obszarze chronionym.		
8. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie	Określam warunki życia w wodzie (nasłonecznienie, zawartość tlenu, opór wody, temperatura). Wskazuję przystosowania organizmów (np. ryby) do środowiska życia.		
	Wymieniam odcinki rzeki: bieg górny, bieg środkowy, bieg dolny. Rozpoznaję organizmy żyjące w rzece. Wskazuję przystosowania organizmów do życia w poszczególnych odcinkach rzeki.		
	Wymieniam strefy życia w jeziorze: strefa przybrzeżna, strefa otwartej toni wodnej, strefa wód głębokich. Podaję czynniki warunkujące życie w poszczególnych strefach życia w jeziorze. Rozpoznaję organizmy żyjące w poszczególnych strefach życia w jeziorze. Wskazuję cechy charakterystyczne organizmów żyjących w poszczególnych strefach życia w jeziorze.		
	Wymieniam i opisuję czynniki warunkujące życie na lądzie. Wymieniam przystosowania organizmów do życia na lądzie		
	Podaję nazwy warstw lasu i porównuję warunki abiotyczne w nich panujące. Wymieniam zasady właściwego zachowywania w lesie. Rozpoznaję pospolite grzyby jadalne i trujące. Opisuję znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka.		
	Rozpoznaję podstawowe gatunki roślin i zwierząt, żyjących w lesie oraz przyporządkowuję je do odpowiednich warstw lasu.		

	Rozpoznaję i nazywam drzewa liściaste i iglaste występujące w najbliższej okolicy szkoły po cechach budowy. <i>* Wymieniam typy lasów występujących w Polsce</i>		
	Obserwuję i podaję nazwy typowych organizmów łąki. Podaję znaczenie łąk dla człowieka. Wiem, jakie są zagrożenia dla organizmów łąkowych.		
	Obserwuję i podaję nazwy typowych organizmów pola uprawnego (zboża, warzywa, rośliny oleiste). Podaję znaczenie pól dla człowieka.		

** Treści nadobowiązkowe, wykraczające poza podstawę programową.*

Oznaczenia: **U** – umiem, **JNU** – jeszcze nie umiem

Opracowała: Marzena Gajda
30.08.2024 r.